

Arkeologisk schaktningsövervakning

NORSGATAN- STRANDVÄGEN

vid schaktning inför nedläggning av kabel i anslutning till RAÄ

Leksand 799:1 samt 970:1 i Leksands stad och kommun

Dalarnas län

2018

Arkivrapport dnr 147/17

Mattias Frisk

© Lantmäteriet I2018/00142

Dalarnas museum, Falun, 2018

Inledning

I samband med Dala Energi Elnät AB planerade markarbeten inför nedläggning av kabel, har en arkeolog från Dalarnas museum genomfört en schaktningsövervakning i enlighet med länsstyrelsens beslut, dnr 431-10515-2017. Schaktningsövervakningen genomfördes under en dag i mitten av augusti 2018.

Ett cirka 45 meter långt schakt, omfattandes cirka 42,5 kvadratmeter, togs upp i kurvan av Norsgatan-Strandvägen, strax norr om Österdalälvens norra strand (bilaga 1). De anslutande, berörda fornlämningarna, RAÄ Leksand 799:1 och 970:1, utgör grav- och boplatssområde, respektive blästbrukslämning.

Antikvarisk bakgrund

Fornlämningen RAÄ Leksand 799:1, registrerad som "grav- och boplatssområde", utgör en svårdefinierad lämning (bilaga 2). Från 1913 finns uppgift om att åtminstone två skelettgravar ska ha påträffats vid järnvägsbygget. Det finns också uppgift om att boplatsslämningar av stenålderskaraktär i form av skärvsten av kvartsavslag, ska ha påträffats vid anläggning av väg samt bostadsområde. När detta ska ha skett är ej angivet, men varken skelettgravar eller boplatsslämningar ska ha varit synliga ovan jord när dessa registrerades 1994 (FMIS). Ytterligare boplatsslämningar av bland annat gropkeramisk/stenålderskaraktär, ska också ha påträffats vid en schaktningsövervakning 1988 (Sandberg 2010). Dessa framkom intill Norsbro-Sågmyravägen, strax nordöst om 2018 års undersökningsområde. Tre härdar, nedgrävningar, blästbrukslämningar samt del av en möjlig gravränna påträffats vid nämnd schaktövervakning. Fornlämningen RAÄ Leksand 970:1 är registrerad som en blästbrukslämning av okänd utbredning, bestående av slaggförekomst och blästerugnsfragment. Inga synliga spår ovan jord av lämningen fanns då uppgiften registrerades 1994 (FMIS).

Syfte

Syftet med undersökningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera de fornlämningar eller delar av fornlämningar som kunde komma att beröras genom planlagt arbetsföretag.

Metod

Schaktningsarbetet följdes av en arkeolog och genomfördes av grävmaskin utrustad med planskopa. Matjorden avlägsnades skiktvis ner till det planerade djupet av mellan 0,5–0,8 meter. Schaktet dokumenterades skriftligen, med foto samt mättes in med RTK-GPS. Inga profilritningar upprättades då inga lager eller lämningar påträffades vid undersökningen. Inga fynd påträffades eller togs tillvara på.

Resultat

Ett schakt (bilaga 2–3), 45 meter långt och mellan 0,5–3 meter brett, togs upp i samband med markarbetet. Schaktdjupet varierade mellan 0,5–0,8 meter och placerades i sydsluttande mark längs strandvägens östra sida. Botten hade också fyllts ut med sand och kablage. Schaktet sträckte sig ytterligare cirka 60–70 meter åt norr, men hade fyllts igen innan det arkeologiska uppdraget påbörjades.

I schaktets södra delar påträffades endast sand samt en tidigare kabelgrav. I schaktets norra hälft utgjordes marklagren av cirka 0,05 meter grästorv och matjord följt av 0,45 meter modern fyllning av sten och matjordsinbladad sand. På grund av det begränsade djupet var det endast schaktets södra del som med säkerhet grävdes ner till naturlig, steril marknivå. Inga bevarade lämningar påträffades vid undersökningen.

Slutsatser och utvärdering

Som nämnts påträffades inga bevarade lämningar under schaktningens gång. Orsaken till detta förklaras dels att schaktets norra del endast utgjordes av moderna utfyllnadslager från vägbanken vilka aldrig helt grävdes igenom, dels undersökningens begränsade ramar. Det bör också noteras att, som nämnts ovan, cirka 60–70 meter schakt hade grävts och fyllts igen utan övervakning av arkeolog. Om något, och i så fall vad, som kan ha påträffats där, är okänt.

Dalarnas museum förordar ingen vidare undersökning inom berörda ytor men anser att på grund av de lämningar som påträffats vid tidigare undersökningar och markarbeten, att även framtida markarbeten bör övervakas av arkeolog.

Sammanfattning

I samband med Dala Energi Elnät AB planerade markarbeten i Noret, Leksands kommun och stad, har arkeolog från Dalarnas museum utfört en schaktningsövervakning. Markarbetena resulterade i ett 45 meter långt schakt i anslutning till två fornlämningar. Inga bevarade lämningar påträffades vid undersökningen.

Referenser

FMIS, fornsök, www.fmis.raa.se

Sandberg, F. 2010. Rapportsammanställning av projekt 463. Nationella Rapportprojektet.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-10515-2017
Socken:	Leksand
Fornlämning, RAÄ-nr:	799:1 & 970:1
Fastighet:	Flera fastigheter berörda
Koordinater, mitten:	N 500326,88
(SWEREF99 TM)	E 6732629,67
Höjd (RH 2000):	163,4-167,5 m.ö.h.
Inmätning:	RTK-GPS
Utförandetid:	2018-08-15
Schaktlängd:	45 meter
DM projektnummer:	A1667
DM diarienummer:	147/17
DM fotoaccessionsnr:	24/18
Arkeologisk personal:	David Fahlberg
Projektansvarig:	Jimmy Axelsson Karlqvist

Dokumentationsmaterialet bestående av 8 foton samt SHAPE-filer förvaras på Dalarnas museum. Inga fynd tillvaratogs.

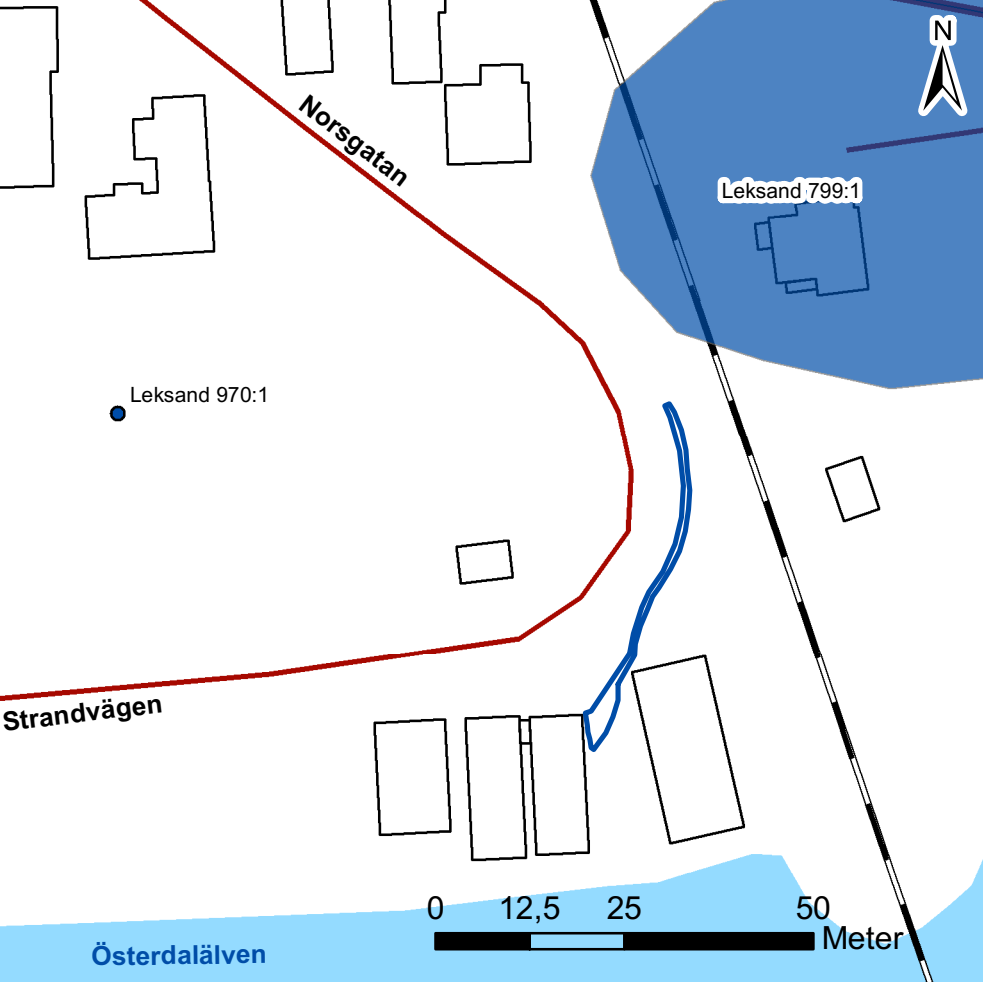
Bilagor

- Bilaga 1 – Översiktsplan skala 1:10 000
- Bilaga 2 – Översiktsplan skala 1:1 000
- Bilaga 3 – Översiktsplan skala 1:500

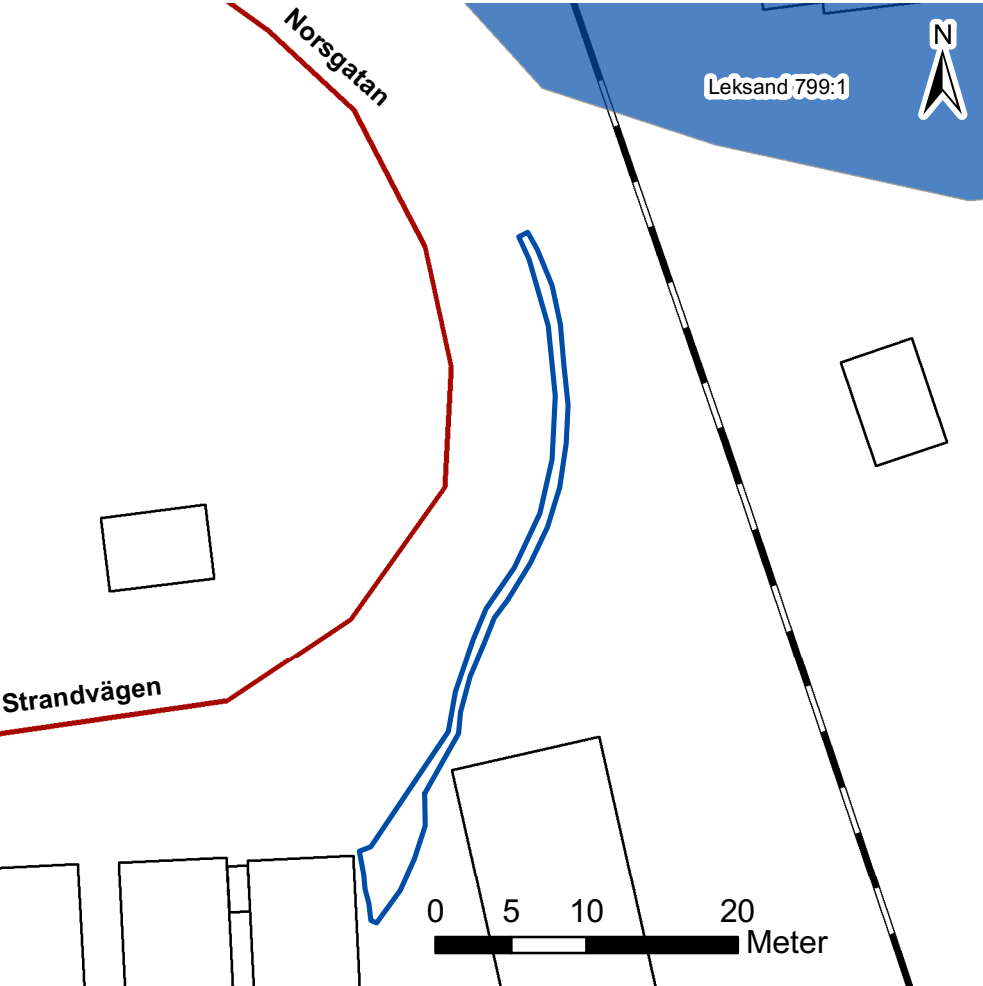

Bilaga 1. Utdrag ur fastighetskartan. Undersökningsområdet är markerat med blå cirkel. Intilliggande fornlämningar är markerade med blå fält och punkter.

Skala 1:10 000.

Bilaga 2. Utdrag ur fastighetskartan. Undersökningsschaktet är markerat med blå polygon. Angränsande fornlämningar är markerade med blått fält och blå punkt. Skala 1:1 000.

Bilaga 3. Utdrag ur fastighetskartan. Undersökningsschaktet är markerat med blå polygon. Angränsande fornlämning är markerad med blått fält. Skala 1:500.